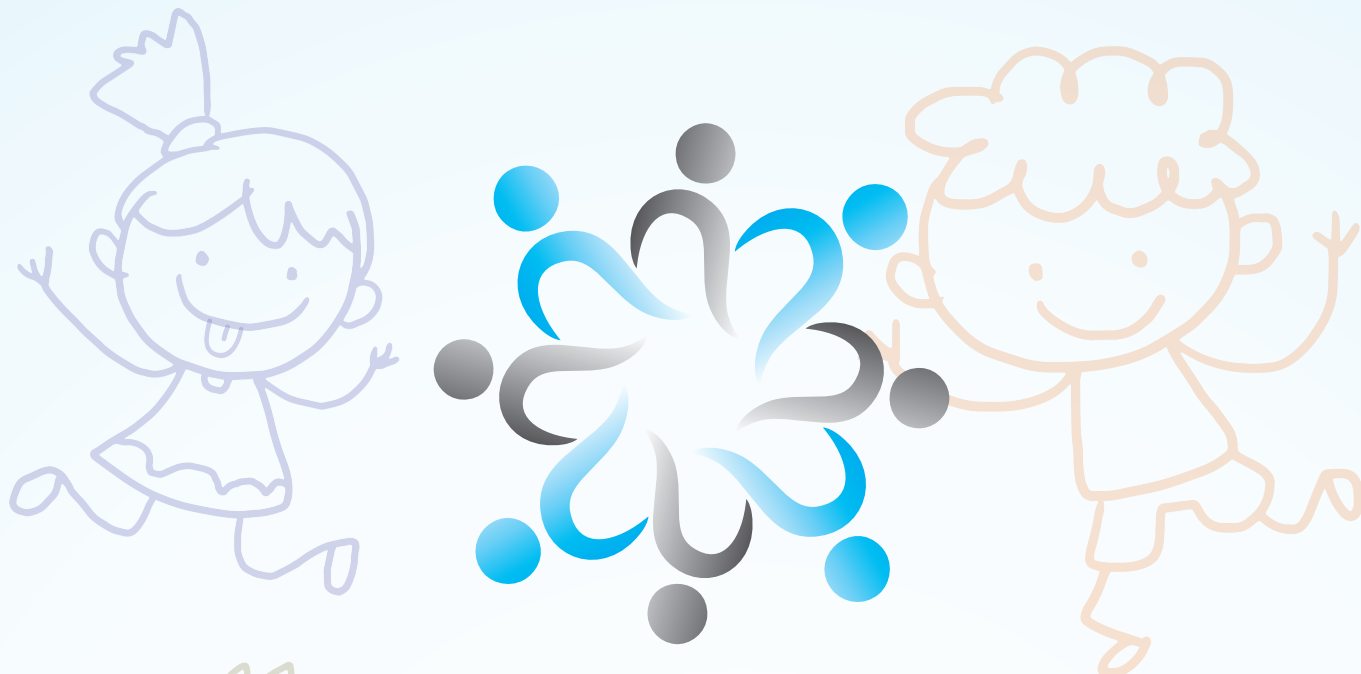

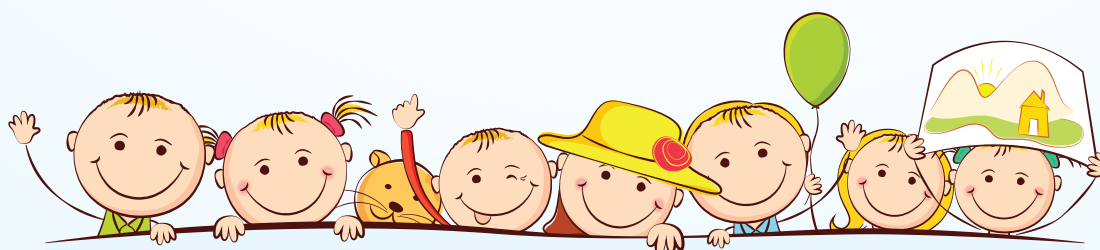

Mreža ZaDar

**Mreža ZaDar – mreža inovativnih vrtića
po mjeri djece i roditelja**

Montessori priručnik za odgojitelje i stručne suradnike u dječjem vrtiću

„Pomozi mi da to učinim sam.“ Montessori M.

NASLOV

Montessori priručnik za odgojitelje i stručne suradnike u dječjem vrtiću
Zadar, ožujak 2021. godine

UREDNIKA

Dražena Franje, odgojitelj savjetnik

AUTORI

Lidija Perković, odgojitelj
Danijela Nakić, odgojitelj
Montessoriana Dražena Franje, odgojitelj savjetnik

LEKTURA

Marina Karavanić

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Sitotisak Mateka

Kontakt

Grad Zadar

Upravni odjel za odgoj i školstvo

Narodni trg 1, 23 000 Zadar

+385 23 208 078

www.mrezazadar.hr

www.grad-zadar.hr

Više informacija o EU fondovima: www.strukturnifondovi.hr

www.esf.hr

Grad Zadar

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj priručnika isključiva je odgovornost Grada Zadra

*Dječji vrtić Radost ima dozvolu za korištenje fotografija djece za potrebe ove publikacije.
Fotografije se ne smiju preuzimati i reproducirati.*

O PRIRUČNIKU

Ovaj priručnik nastao je u okviru projekta *Mreža ZaDar – mreža inovativnih vrtića po mjeri djece i roditelja* UP.02.2.2.08.0054.

Grad Zadar je prijavio projektni prijedlog na natječaj Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku: „**Vrtići za skladniji život**“, koji je otvoren u okviru otvorenog poziva na dodjelu bespovratnih sredstava *Unaprjeđenje usluga za djecu u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja* iz Europskog socijalnog fonda (Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.).

Odlukom Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku od 3. siječnja 2019. godine projektni prijedlog Grada Zadra pod nazivom ***Mreža ZaDar – mreža inovativnih vrtića po mjeri djece i roditelja***, odabran je za financiranje.

Partneri Grada Zadra na ovom projektu su dvije predškolske ustanove kojima je osnivač Grad Zadar – *Dječji vrtić Radost* i *Dječji vrtić Sunce* te pet vrtića drugih osnivača - *Maslačak*, *Ribica*, *Šuškalica*, *Golubica* i *Klokan*.

Projekt ***Mreža ZaDar – mreža inovativnih vrtića po mjeri djece i roditelja*** pripremljen je na temelju prethodno provedenih anketa kojima su roditelji iskazali potrebu za promjenom radnog vremena dječjih vrtića na području Zadra.

Projekt je dao izravni doprinos usklađenju stvarnih obiteljskih i poslovnih obveza roditelja.

Partnerski vrtići su, sudjelovanjem u ovom projektu, unaprijedili svoj rad organiziranjem produljenog boravka i smjenskog rada i to u 7 predškolskih ustanova i više od 20 područnih objekata na području Zadra.

Kako bi se organizirao smjenski i produljeni rad, angažirali su se novi odgojitelji, stručni suradnici te djelatnici u tehničkom osoblju (kuhari, servirke, spremačice).

Predškolske ustanove su, sa smjenskim radom i produljenim boravkom, započele 1. travnja 2019. godine. Projektom predviđeni angažman djelatnika i provedba smjenskog i produljenog programa završava 31. ožujka 2021., no Grad Zadar će nastaviti podržavati provedbu smjenskog i produljenog rada u skladu sa stvarnim potrebama.

Značajan doprinos kvaliteti programa dale su brojne provedene edukacije za kojima su vrtići iskazali interes. Zahvaljujući provedbi ovog projekta, nakon provedenih edukacija, pripremljeni su i programi za nove posebne programe koji su poslani na verifikaciju. Među njima je i Montessori program za čiju provedbu je Dječji vrtić Radost dobio suglasnost nadležnih institucija, a prostor je, iz projektnih sredstava, opremljen i didaktikom potrebnom za kvalitetnu provedbu.

Pedagogija Marije Montessori utemeljena je na znanstvenom promatranju spontanog učenja djece, a njeno temeljno načelo je emancipiranje djeteta kroz usmjeravanje njegove pažnje na proces samostalnog donošenja odluka. Montessori koncepcija polazi od djetetove prirodne znatiželje i potencijala koje nosi u sebi. Temelji se na individualnom pristupu svakom djetetu te nije ograničena vremenom unutar kojeg dijete mora usvojiti određena znanja.

Kroz ovaj projekt, Dječji vrtić Radost educirao je dvije djelatnice te je provedba verificiranog Montessori programa započela u ožujku 2021. u jednoj vrtićkoj odgojno-obrazovnoj skupini.

Ukupna vrijednost projekta je **14.269.513,60 kuna**. Bespovratna sredstva iznose 100%, a financiraju se iz **Europskog socijalnog fonda**.

Provedba projekta započela je **15. siječnja 2019. godine** i traje 30 mjeseci, odnosno do **15. srpnja 2021. godine**.

„Odgojiti dijete koje posjeduje dragocjena svojstva: ljubav koja nije ovisnost, disciplina koja nije podređenost, mogućnost suočavanja sa stvarnošću koja nije bijeg u fantaziju.“ Montessori M.

Montessori priručnik za odgojitelje i stručne suradnike u dječjem vrtiću

Mreža ZaDar – mreža inovativnih vrtića po mjeri djece i roditelja

Sadržaj

1. Uvod	8
1.1. Montessori pedagogija i ciljevi	8
1.2. Marija Montessori	8
1.3. Montessori okolina	9
1.4. Montessori načela	9
1.5. Montessori metoda	10
1.6. Montessori područja rada	11
2. O dječjem vrtiću Radost	12
3. Projektni okvirni i izvedbeni plan aktivnosti	13
4. Plan aktivnosti	14
4.1. Vježbe praktičnog života	14
4.1.1. Brisanje sunčanih naočala	14
4.1.2. Sušimo rublje	15
4.1.3. Namaz od maslina	16
4.1.4. Vezanje kravate	17
4.1.5. Mali tkalački stan	18
4.1.6. Goblen Sv. Donata	19
4.1.7. Izrada svijeće	20
4.1.8. Europska zastava	21
4.2. Vježbe za razvoj osjetila	22
4.2.1. Mirisi zavičaja	22
4.2.2. Simboli od brus papira	23
4.2.3. Boja ulja	24
4.2.4. Boje meda	25
4.2.5. Vrste lopti	26
4.3. Vježbe za razvoj matematike	27
4.3.1. Gol! (oduzimanje)	27
4.3.2. Koš (zbrajanje)	28
4.3.3. Igra pamćenja (gumbi od školjki)	29
4.3.4. Par – nepar (55 maslina)	30
4.3.5. Redni broj planeta	31
4.3.6. Sunčeve zrake	32
4.3.7. Računanje u saću	33

4.3.8. Složi po predlošku	34
4.4. Vježbe za razvoj jezika	35
4.4.1. Mir, ljubav, nada, vjera	35
4.4.2. Izumitelj i izum	36
4.4.3. Hrvatski izumi (početno slovo)	37
4.4.4. Hrvatski sportaši	38
4.4.5. Hrvatski gradovi	39
4.4.6. Vrste maslina	40
4.4.7. Pronađi građevinu	41
4.4.8. Upoznaj Zadar	42
4.5. Vježbe kozmičkog odgoja	43
4.5.1. Dan – noć / godina	43
4.5.2. Hrvatski grb	44
4.5.3. Planeti sunčevog sustava	45
4.5.4. Sunčev sustav	46
4.5.5. Europske države	47
4.5.6. Kontinenti	48
5. Rezultati i zaključak	49
6. Literatura	51

1. Uvod

1.1. Montessori pedagogija i ciljevi

Montessori pedagogija je znanstveno utemeljen način podučavanja čije je temeljno načelo emancipiranje djeteta kroz usmjeravanje njegove pažnje na proces samostalnog donošenja odluka. Temelji se na individualnom pristupu svakom djetetu te nije ograničeno vremenom unutar kojeg ono mora usvojiti odrađena znanja. Montessori pedagogija se temelji na motu: *“Pomozi mi da to učinim sam.”*, gdje se od odgojitelja traži da djecu usmjerava prema samostalnom rješavanju postavljenog problema. Djeca se ne pohvaljuju za postignuti rezultat, već se kod njih želi potaknuti zadovoljstvo onime što su sami postigli. Mlađa i starija djeca rade zajedno jer se time želi potaknuti razvoj empatije kod starijih, a osamostaljivanje kod mlađih. Djecu se uči poštivanju međusobnih razlika.

Montessori je više od metode, to je način života koji ima svoj cilj: doseći mir, razviti samospoznaju i poštovanje prema sebi, drugima i okolini, te uvažavati međusobne različitosti, da svako dijete bude neovisno, motivirano, odgovorno i da postupno razvija svoje talente i potencijale.

„Djeca će ostvariti svoje prirodne potencijale ako dobiju slobodu biranja u okolini koja je u skladu s njihovim razvojnim potrebama.“ Montessori M.

1.2. Marija Montessori

Montessori pedagogiju je utemeljila talijanska liječnica i pedagoginja Marija Montessori (1870.-1952.) liječnica, pedagog, psiholog i antropolog razvija svoju metodu u prvom redu empirijskim promatranjem. U Rimu 1907. otvara prvu „Casa dei bambini“, opremljenu po mjeri djeteta namještajem i materijalima koje je sama konstruirala, a koristimo ih i danas.

Od 1909. pa do kraja života održava seminare za svoje učenike. Montessori institucije osnivaju se širom svijeta. Napisala je znatan broj djela a najpoznatije su: *“Otkriće djeteta”*, *„Dijete -tajna djetinjstva“* i *„Upijajući um“*. Suvremeni znanstvenici sada, gotovo stoljeće kasnije utvrđuju znanstvene činjenice koje potvrđuju njena otkrića.

„Nisam učinila ništa drugo nego proučavala dijete, primala i izražavala ono što mi je ono samo dalo i to je nazvano metodom Montessori.“ Montessori M.

Svoja znanja i zaključke opisala je u dvjema knjigama, *The Montessori Method* (1912.) i *Otkriće djeteta* (1948.). Knjige služe onima koji pohađaju Montessori edukacije, a Montessori metoda koristi se u više od 4000 vrtića diljem svijeta.

1.3. Montessori okolina

Montessori okolina oblikovana je po mjeri djeteta .

Čine je prostor, materijali i osobe.

Omogućuje djetetu slobodu izbora, da prema vlastitim potrebama odabire čime će se baviti, da stječe iskustva, da proučava život na razini koju može razumjeti i na što ga potiče njegov *vlastiti unutrašnji učitelj*.

„Čovjek treba biti u središtu odgoja. Uvijek se mora imati na umu da se čovjek ne stvara na fakultetu, već da njegov duševni razvoj počinje rođenjem i da je najsnažniji u prvim trima godinama života.“ Montessori M.

1.4. Montessori načela

Načelo *upijajućeg uma* - dijete upija bez prestanka i nenamjerno sve oko sebe

Načelo pripremljene okoline - posebno izrađen pribor i strukturirana okolina

Načelo promatranja - odgojitelj promatranjem uočava i utvrđuje djetetove potrebe

Načelo slobodnog izbora i ponavljanja - dijete samo bira pribor s kojim će raditi vođeno *intrinzičnom motivacijom*

Načelo osobnog tempa i trajanja rada

Načelo provjera ispravnosti

Načelo discipline - unutarnja disciplina dijete uči pozitivnoj suradnji s drugima kao temeljem demokratskog djelovanja

Načelo mirovanja

Načelo „Tri stupnja“ - koje omogućuje usvajanje novih sadržaja u stupnjevima kao i provjeru novostečenog znanja

Načelo heterogenosti skupine (3-7 god)

Montessori pedagogija razlikuje nekoliko faza osjetljivosti kroz koje dijete tijekom razvoja prolazi, to je razdoblje u kojem dijete ima najveću sposobnost usvajanja pojedinih vještina. Dijete više puta ponavlja neku aktivnost i ona ga posve zaokuplja.

Osjetljivost za red (0-3god)

Osjetljivost za jezik (0-6god)

Osjetljivost za kretanje (ruka je alat mozga)

Osjetljivost za društveno ponašanje (od 2 god)

Osjetljivost za male predmete (1-3god)

Osjetljivost za razvoj osjetila

1.5. Montessori metoda

Polazi od djeteta kao individue.

Odrasli uvodi dijete u rad s materijalima, *priborom*. Njegova uloga nije podučavanje djeteta već promatranjem prepoznati potrebe svakog djeteta. Osigurati djeci poticajnu okolinu koja pobuđuje njihovu prirodnu radoznalost i omogućuje im da samoinicijativno usvajaju navike, vještine i znanja. Odgojitelj se treba znati povući u pravome trenutku, ne ometati djetetovu koncentraciju koja vodi do „*polarizacije pažnje*“, „*normalizacije*“ i „*mentalizacije*“. Slobodno dijete izgrađuje svoju osobnost, snažan i miran karakter i odiše mirnoćom. Sloboda i disciplina su usko povezane i djeluju jedna na drugu tako što se međusobno izazivaju ili pretpostavljaju. Montessori metoda se razvija na filozofiji razvoja djeteta prema kojoj pojedinac stječe operativna znanja u područjima života u kojima će sudjelovati kao odrasla osoba. Umjesto vanjskog vođenja pruža se djeci indirektna pomoć kako bi sama sebe vodila

„*Pomozi mi da to učinim sam.*“ (Montessori M.)

Programske cjeline

1.6. Montessori područja rada

Montessori program provodi se kroz pet osnovnih područja a nazivamo ih „ključevi za život“:

Vježbe praktičnog života

Cilj im je razvoj preciznosti, okulomotorne koordinacije, koncentracije, mišljenja, fine i grube motorike... to je priprema za sva druga područja.

Vježbe za razvoj osjetila

Cilj pribora je: Proširivanje percepcije i razvoj inteligencije.

Vježbe za razvoj jezika

Cilj pribora je: Razvoj govornih vještina, fine motorike, upoznavanje s pisanim i tiskanim slovima, vježbanje pisanja i čitanja kroz vježbe i rad s priborom

Vježbe za razvoj matematike

„Matematika je nešto što pripada svakom čovjeku, sklonost učenja matematike je urođena svakom djetetu.“ (Montessori. M)

Cilj pribora je: Dijete kroz posebne pribore koje je M. Montessori razvila samostalno testira matematičke pojmove, te dijete doživljava materijaliziranu apstrakciju, uči matematičke pojmove i razvija svoj matematički um.

Vježbe kozmičkog odgoja

Kozmički odgoj je didaktička metoda za osvještavanje i sudjelovanje u „kozmičkom redu“, te shvaćanje svoje uloge i zadatka u procesu stvaranja kroz „kozmičku međuovisnost“ svih živih bića.

Svako područje ima svoje pribore i materijale a slijed i prezentacija vježbi temelji se na principima:

Od jednostavnog prema složenijem

Od lakšeg ka težem

Od konkretnog ka apstraktnom

Svi pribori i materijali imaju u sebi *kontrolu pogreške* koju dijete treba samostalno uvidjeti.

„Djeca uče čineći.“ Montessori M.

2. O dječjem vrtiću Radost

Dječji vrtić „Radost“ Zadar osnovan je 1972. godine, međutim pojedini podaci pokazuju da sam početak rada vrtića datira još od 1946. godine, kada je postojala samo jedna odgojno-obrazovna skupina. DV „Radost“ kao predškolska ustanova broji devet područnih objekata, prihvaća 840 djece raspoređenih u 44 odgojno-obrazovne skupine o kojima brine 115 stručnih djelatnika, 6 administrativno-računovodstvenih djelatnika i 63 djelatnik tehničke službe. Temeljem Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, u našem vrtiću ostvaruju se redoviti programi njege, odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece predškolske dobi koji su prilagođeni njihovim razvojnim potrebama i mogućnostima. DV Radost prilagodio je organizaciju rada potrebama građana grada Zadra pa je tako rad organiziran na bazi petodnevnog radnog tjedna od 6:30 do 22:00 sata, a poslijepodnevni kraći program predškole od 16:30 do 19:00 sati. U ozračju povjerenja između odraslih i djece, topline, ljubavi i visoke kulture ophođenja, teži se ka kvalitetnom vrtiću u kojem vlada radost i borave sretna i zadovoljna djeca. Timskim djelovanjem svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa, u odnosu ravnopravnog dostojanstva, razvijamo uvjete za podizanje kvalitete konteksta dječjeg vrtića u kojemu stručni i drugi djelatnici uče potrebna znanja i vještine, unapređuju čistu komunikaciju djelujući pritom na cjeloviti razvoj. Inicijativom prepuštenoj djeci usmjeravamo se na odgoj slobodnog djeteta koji istražuje svoje okruženje i o njemu kritički promišlja.

Odlukom Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku od 3. siječnja 2019. godine projektni prijedlog Grada Zadra pod nazivom Mreža ZaDar – mreža inovativnih vrtića po mjeri djece i roditelja odobren je u okviru otvorenog poziva “Unaprjeđenje usluga za djecu u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja” za financiranje bespovratnim sredstvima Europskog socijalnog fonda (EFS). Dječji vrtić „Radost“ jedan je od ukupno sedam partnerskih vrtića u ovom projektu s ciljem usklađivanja stvarnih obiteljskih i poslovnih obveza roditelja s djecom uključenom u program ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Sukladno tomu, kroz projekt se uvode usluge smjenskog rada i produljenog boravka te unaprjeđenje usluga vrtića kroz redovni i posebne programe.

3. Projektni okvirni i izvedbeni plan aktivnosti

PROGRAMSKE JEDINICE	PROGRAMSKE TEME
VJEŽBE PRAKTIČNOG ŽIVOTA	Brisanje sunčanih naočala Sušimo rublje Namaz od maslina Vezanje kravate Mali tkalački stan Goblen sv. Donata Izrada svijeće Europska zastava
VJEŽBE ZA RAZVOJ OSJETILA	Mirisi zavičaja Simboli od brusnog papira Boje ulja Boje meda Vrste lopti
VJEŽBE ZA RAZVOJ MATEMATIKE	Gol! (oduzimanje) Koš (zbrajanje) Igra pamćenja Par – nepar Redni broj planeta Sunčeve zrake Računanje u saću Složi po predlošku
VJEŽBE ZA RAZVOJ JEZIKA	Mir, ljubav, nada, vjera Izumitelj i izum Hrvatski izumi Hrvatski sportaši Hrvatski gradovi Vrste maslina Pronađi građevinu Upoznaj Zadar
VJEŽBE KOZMIČKOG ODGOJA	Dan – noć/godina Hrvatski grb Planeti sunčevog sustava Sunčev sustav Europske države Kontinenti

4. Plan aktivnosti

4.1. Vježbe praktičnog života

4.1.1. Brisanje sunčanih naočala

PRIBOR: poslužavnik, etui, sunčane naočale, krpica za brisanje

CILJEVI:

Neposredni: spretnost i samostalnost u izvođenju radnje

Posredni: pažljivo rukovanje osjetljivim predmetima

TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na stol
2. desnom rukom uzeti etui i položiti ga na dlan lijeve ruke
3. otvoriti etui, pincetnim hvatom izvaditi naočale i odložiti ih ispred sebe na stol
4. odložiti otvoreni etui
5. rasklopiti naočale, uzeti krpicu iz etua
6. pincetnim hvatom pridržavati naočale na sredini između stakala
7. kružnim pokretima brisati jedno pa drugo staklo
8. složiti pribor na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: čista stakla naočala, odgojitelj

DOB DJETETA: 5 godina

4.1.2. Sušimo rublje

PRIBOR: konstrukcija za konopac, košarica s rubljem, košarica sa štipaljkama

CILJEVI:

neposredni: razvoj fine motorike i okulomotorne koordinacije

posredni: uredno raspoređivanje na konopcu i slaganje odjeće

TJEK RADA:

1. donijeti pribor na stol ili tepih
2. uzeti odjeću iz košare
3. prebaciti mali dio odjeće preko konopca
4. uzeti kvačicu i pričvrstiti
5. redom slagati rublje na konopac
6. skinuti kvačicu i vratiti u košaricu
7. rublje složiti u košaricu, obrnutim redom.

VJEŽBE: pripremiti razne vrste odjeće

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj

RJEČNIK: imenovanje odjeće

DOB DJETETA: 5 godina

4.1.3. Namaz od maslina

PRIBOR: poslužavnik, sjeckalica, cjedilo za agrume, žlica, recept, otkoštene masline, bočica maslinovog ulja, dva režnja češnjaka

CILJEVI:

Neposredni: fina motorika, preciznost, urednost

Posredni: priprema zdrave hrane

TIJEK RADA:

1. pozvati dijete na aktivnost
2. oprati ruke
3. donijeti pribor na stol
4. otvoriti sjeckalicu (upozoriti na oprezno rukovanje)
5. prema receptu sastojke dodavati u sjeckalicu, dobro zatvoriti sjeckalicu
6. lijevom rukom pridržavati donji dio sjeckalice, desnom rukom pritiskati sjeckalicu kako bi dobili jednoličnu smjesu odnosno namaz od masline
7. oprati pribor, vratiti ga na mjesto
8. namaz ponuditi uz ušinu.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj

RJEČNIK: sjeckalica, ređanj, cjedilo za agrume

DOB DJETETA: 5-6 godina

4.1.4. Vezanje kravate

PRIBOR: košarica s kravatom

CILJEVI:

Neposredni: uvježbavanje čvora za vezanje kravate

Posredni: fina motorika, koordinacija

TIJEK RADA:

1. potaknuti dijete na aktivnost
2. uzeti kravatu i položiti je oko košarice
3. uži dio kravate položiti s lijeve strane i kraće u odnosu na širi desni dio kravate
4. širi desni dio kravate prebaciti preko lijevog užeg dijela
5. zatim ga provući ispod tako da se opet nalazi s desne strane
6. kroz dobiveni otvor provući širi dio
7. lagano povlačiti prema gore kako bi se kravata stisnula oko košarice
8. odvezati kravatu i složiti u košaricu.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj

DOB DJETETA: 6 godina

4.1.5. Mali tkalački stan

PRIBOR: drveni tkalački stan, crvena i zelena vuna, drvena igla, drveni češalj i škare

CILJEVI: neposredni: provlačenje vune

posredni: usredotočenost, vježbanje fine motorike, samostalnost, preciznost

TIJEK RADA:

1. potaknuti dijete na aktivnost, imenovati vježbu
2. sjesti s djetetove dominantne strane
3. s obje ruke uzeti drveni okvir (tkalački stan) i staviti ga na stol ispred sebe
4. škalicama odrezati proizvoljnu dužinu vune i provući kroz ušicu drvene igle
5. provlačiti iglu s vunom naizmjenično, ispod-iznad, okomito složene vune na okviru
6. drvenim češljem povući provučenu vunu do dna okvira
7. potaknuti dijete da nastavi aktivnost
8. nakon završene aktivnosti vratiti pribor na predviđeno mjesto.

NAPOMENA: Dijete može vunu provlačiti i prstima bez upotrebe drvene igle.

USMJERAVANJE POZORNOSTI: provlačenje vune ispod i iznad niti na okviru.

VJEŽBE: provlačenje vune / konca kroz ušicu igle, te kroz razne oblike i veličina rupica.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odvajanje istkanog uratka s okvira u cjelini

RJEČNIK: tkalački stan, vuna, ušica igle

DOB DJETETA: 4 godine

4.1.6. Goblen Sv. Donata

PRIBOR: drveni okvir s mrežom na kojoj su oslikane konture crkve Sv. Donata, crveni i bijeli konac, igla, škarice

CILJEVI: neposredni: izrada goblena

posredni: razvoj fine motorike, kontrola i koordinacija pokreta, priprema za pisanje

TIJEK RADA:

1. potaknuti dijete na aktivnost, imenovati vježbu
2. s obje ruke uzeti okvir i staviti ga ispred sebe
3. uzeti bijeli konac i škaricama odrezati proizvoljnu dužinu
4. provući konac kroz ušicu igle, napraviti čvor na kraju konca
5. nedominantnom rukom pridržavati okvir, a u dominantnoj ruci držati iglu
6. provlačiti iglu kroz rupice oslikanih bijelih polja na mreži okvira
7. potaknuti dijete da nastavi
8. spremiti pribor na mjesto.

USMJERAVANJE POZORNOSTI: provlačenje konca kroz rupice

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj

RJEČNIK: goblen, Sv. Donat

DOB DJETETA: 5 god.

4.1.7. Izrada svijeće

PRIBOR: vosak, konop, škarice

CILJEVI: neposredni: izrada svijeće

posredni: razvoj fine motorike

TIJEK RADA:

1. potaknuti dijete na aktivnost, imenovati vježbu
2. uzeti podložak, na podložak staviti vosak
3. na vosak staviti konop (fitilj), zarolati
4. potaknuti dijete da nastavi rolati vosak
5. spremi pribor na odgovarajuće mjesto
6. izrađenu svijeću staviti na unaprijed pripremljeno mjesto.

USMJERAVANJE POZORNOSTI: rolanje voska

KONTROLA ISPRAVNOSTI: odgojitelj, vizualna

RJEČNIK: svijeća, fitilj, rolati, vosak

DOB DJETETA: 4 – 5

4.1.8. Europska zastava

PRIBOR: pravokutno platno u plavoj boji krojeno u dva dijela s gumbima

CILJEVI: neposredni: pravilno otkopčavanje, zakopčavanje

posredni: usredotočenost, razvoj fine motorike

TIJEK RADA:

1. potaknuti dijete na aktivnost
2. staviti platno ispred sebe
3. otklopiti preklopljeni gornji dio platna
4. provlačiti gumb kroz rupicu
5. potaknuti dijete da nastavi vježbu
6. spremi pribor na predviđeno mjesto.

USMJERAVANJE POZORNOSTI: promatranje prolaska gumba kroz rupicu

PROVJERA ISPRAVNOSTI: neispravan zakopčan gumb

RJEČNIK: tkanina, gumb, zastava

DOB DJETETA: 3 god.

4.2. Vježbe za razvoj osjetila

4.2.1. Mirisi zavičaja

PRIBOR: kutijica s tri para posudica u kojima se nalaze mirisi smilja, lavande i ružmarina

CILJEVI:

Neposredni: sposobnost razlikovanja mirisa

Posredni: upoznavanje novih mirisa

TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na stol
2. iz kutijice izvaditi tri posudice iz desnog okomitog niza
3. pomiješati izvađene posudice
4. uzeti prvu posudicu u lijevom nizu, pomirisati
5. tražiti isti miris u desnom okomitom nizu
6. mirisati jednu po jednu dok se ne pronađe odgovarajući miris
7. pronađeni miris odložiti u kutijicu s desne strane u razini odgovarajućeg mirisa
8. na kraju provjeriti ispravnost uz pomoć kontrolnih točaka.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: kontrolne točke

RJEČNIK: imenovanje sadržaja posudice

DOB DJETETA: 3 - 4 godina

4.2.2. Simboli od brus papira

PRIBOR: tri drvene pločice s različitom hrapavošću koje čine par s tri druge pločice na kojima su kineski simboli

CILJEVI:

Neposredni: razvoj osjetila dodira

Posredni: razvoj fine motorike

TIJEK RADA:

1. potaknuti dijete na aktivnost
2. iz kutije izvaditi pločice sa simbolima i pomiješati ih
3. dodirrom upoznati prvu pločicu u kutiji
4. uzeti jednu pločicu van kutija, upoznati je dodirrom
5. uzeti drugu pa treću pločicu dok se ne prepozna hrapavost s prvom pločicom u kutiji
6. redom pronaći još preostale dvije
7. posložene pločice u kutiji vratiti na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: kontrolne točke

RJEČNIK: hrapavo, hrapavije (komparacija pridjeva)

DOB DJETETA: 5-6 godina

4.2.3. Boja ulja

PRIBOR: škrinjica s tri para bočica u kojoj je maslinovo ulje, biljno ulje i kokosovo ulje

CILJEVI:

Neposredni: uočavanje boja, imenovanje vrste ulja

Posredni: pažljivo rukovanje sitnim predmetima

TIJEK RADA:

1. pozvati dijete na aktivnost
2. pažljivo otvoriti škrinjicu
3. pincetnim hvatom izvaditi jednu po jednu bočicu iz gornjeg vodoravnog niza
4. složiti ih u okomiti niz s lijeve strane stola (imenovati)
5. izvaditi ostale bočice iz škrinjice i pomiješati ih s desne strane stola
6. uzeti jednu bočicu s desne strane i uspoređivati redom s bočicama u lijevom okomitom nizu
7. imenovati par: „Ovo je boja maslinovog ulja“
8. pronađeni par vratiti u škrinjicu
9. pronaći i imenovati preostala dva para
10. pospremiti pribor na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: boja ulja u bočici, odgojitelj

RJEČNIK: maslinovo ulje, kokosovo ulje, biljno ulje

DOB DJETETA: 4-5 godina

4.2.4. Boje meda

PRIBOR: dvije kutije s posudama različitih vrsta meda

CILJEVI: neposredni: razvoj vizualne percepcije, razlikovanje nijansi boja

Posredni: razvoj fine motorike, uočavanje para, priprema za matematiku

TIJEK RADA:

1. potaknuti dijete na aktivnost, imenovati vježbu
2. iz prve kutije izvaditi posude s medom nasumice u lijevi kut radne površine
3. uspoređujući s ostalim posudama pronaći najtamniju nijansu i staviti je ispred sebe
4. zatim pronaći slijedeću najtamniju od preostalih i staviti je ispod prethodne
5. uspoređivati sve nijanse
6. izvaditi posude s medom iz druge kutije, nasumice desno
7. uzeti jednu te ju uspoređivati s posudama u nizu s lijeve strane
8. uparivati iste te ih slagati u sredinu, u parovima jedan ispod drugog
9. potaknuti dijete da nastavi vježbu
10. spremi pribor.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: kontrolne točke

RJEČNIK: svjetlo, tamno i njihova komparacija

4.2.5. Vrste lopti

PRIBOR: povez za oči, tri para drvenih pločice s uzorkom nogometne, košarkaške i teniske lopte

CILJEVI:

Neposredni: sposobnost razlikovanja dodirrom

Posredni: razvoj fine motorike

TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na stol
2. ponuditi djetetu povez za oči, ako ne želi, donijeti čarobnu vrećicu
3. potaknuti dijete da izabere dvije pločice
4. opipati jesu li iste
5. opipom tražiti dok ne pronađe prvi par
6. par izdvojiti na stol ili u kutiju
7. na isti način pronaći preostala dva para
8. pospremiti pribor na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: pogledati parove

RJEČNIK: par, teniska loptica, košarkaška lopta ,nogometna lopta

DOB DJETETA: 4 godine

4.3. Vježbe za razvoj matematike

4.3.1. Gol! (oduzimanje)

PRIBOR: gol, loptice na голу, kartica sa zadacima, košarica, kartice s brojevima od 1 do 10

CILJEVI:

Neposredni: usvajanje matematičke operacije oduzimanja

Posredni: preciznost, fina motorika

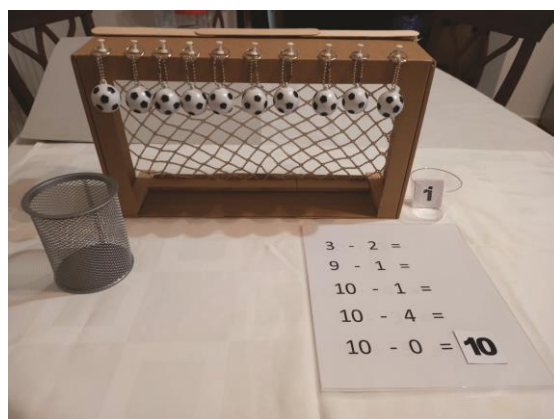
TIJEK RADA:

1. pozvati dijete na aktivnost
2. pogledati prvi zadatak
3. uočiti umanjnik
4. višak loptica s gola odložiti u košaricu
5. oduzeti onoliko loptica koliki je umanjitelj, odložiti ih u gol
6. prebrojiti preostale loptice, pridružiti karticu s odgovarajućom razlikom
7. redom rješavati zadatke
8. pribor spremi na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: broj loptica usporediti s karticom razlike

RJEČNIK: umanjnik, umanjitelj, razlika

DOB DJETETA: 5 godina

4.3.2. Koš (zbrajanje)

PRIBOR: koš, mala posudica ispod koša, košarica s lopticama, zadaci zbrajanja, brojevi od 1 do 10

CILJEVI:

Neposredni: usvajanje matematičke operacije zbrajanja

Posredni: preciznost i spretnost

TIJEK RADA:

1. pozvati dijete na aktivnost
2. pogledati prvi zadatak
3. ubaciti onoliko loptica koliko iznosi prvi pribrojnik
4. dodati još loptica koliko iznosi drugi pribrojnik
5. uzeti posudicu, pobrojati loptice
6. izabrati karticu s odgovarajućim zbrojem, dodati je pored zadatka
7. loptice vratiti u košaricu s lopticama
8. na isti način riješiti preostale zadatke
9. pribor vratiti na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: broj loptica usporediti s karticom zbroja

RJEČNIK: prvi pribrojnik, drugi pribrojnik, zbroj

DOB DJETETA: 5 godina

4.3.3. Igra pamćenja (gumbi od školjki)

PRIBOR: kutija s patentnim zatvaračem s brojevima od 1 do 10

kutija s patentnim zatvaračem s 55 gumba

CILJEVI:

Neposredni: uvježbavanje pamćenja brojeva od 1 do 10

Posredni: razvijati matematički um i pažnju

TIJEK RADA:

1. u vježbi sudjeluje 10 djece, zamoliti ih da sjednu u krug
2. svakom djetetu ponuditi kutijicu s brojevima od 1 do 10
3. dijete uzima jednu karticu s brojem
4. pogleda broj, zapamti, odloži na tepih ispred sebe (okrenutu da se ne vidi)
5. kad su svi dobili kutijicu s brojem, ponuditi svakom djetetu kutijicu s gumbima
6. dijete uzima onoliko gumbi koliko mu je pisalo na kartici
7. svako dijete slaže ispred sebe svoje gumbe
8. jedno po jedno dijete izgovara broj s kartice i pridružuje svoje gumbe.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj, djeca u aktivnosti, 55 gumbi

DOB DJETETA: 5-6 godina

4.3.4. Par – nepar (55 maslina)

PRIBOR: magnetna podloga na kojoj je crtež stabla masline, na stablu su masline odnosno 55 komada magneta

CILJEVI:

Neposredni: usvajanje pojma o parnim i neparnim brojevima

Posredni: usmjeravanje pozornosti i razvoj fine motorike

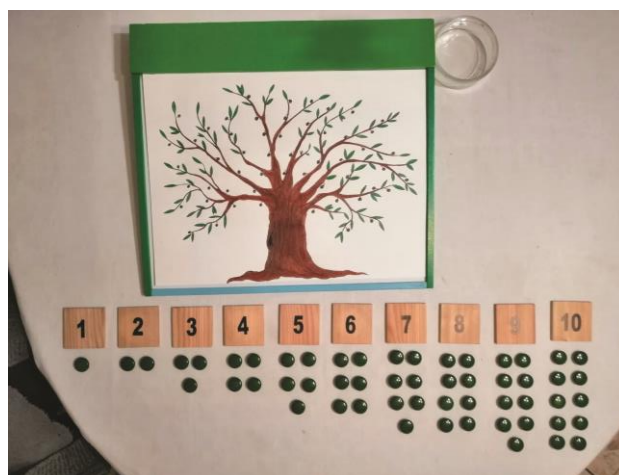
TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na tepih
2. posložiti pločice s brojevima od 1 do 10
3. slagati magnete ispod svakog broja (kao u vježbi brojke i žetoni)
4. paziti na razmak kako se magneti ne bi privlačili
5. predložiti pojam parnog i neparnog broja
6. ponuditi djetetu štapić da provuče između parnih brojeva (imenovati ih)
7. nakon toga imenovati neparne brojeve (one kroz koje štapić ne prolazi)
8. vratiti magnete (masline) na stablo
9. brojeve obrnutim redom vratiti u kutijicu
10. spremati pribor na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: višak ili manjak magneta

RJEČNIK: par, nepar, parni brojevi, neparni brojevi

DOB DJETETA: 4-6 godina

4.3.5. Redni broj planeta

PRIBOR: podloga s prikazom Sunčevog sustava, redne brojke od 1. do 8.

CILJEVI:

Neposredni: usvajanje izgovora redne brojke

Posredni: uočavanje točke pored redne brojke

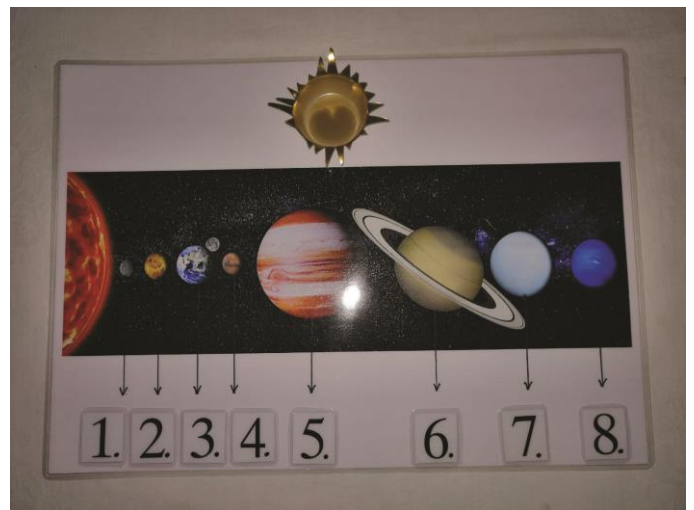
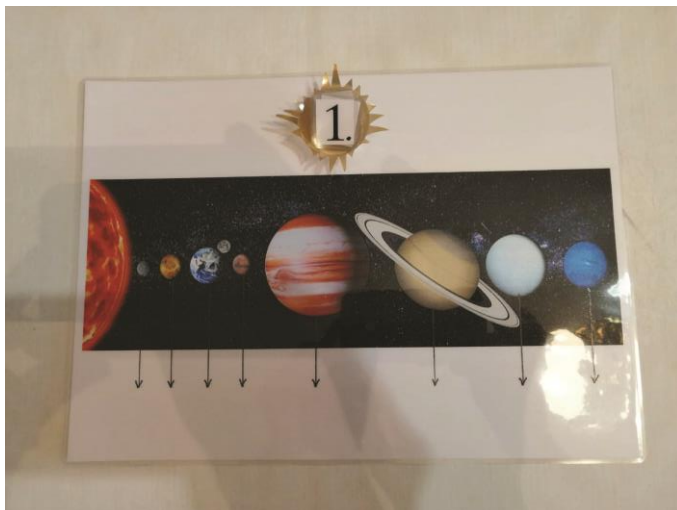
TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na stol ili tepih
2. pozvati dijete da pobroji planete
3. ovo je prvi planet
4. pridružiti redni broj
5. redom poslagati i dodavati redne brojke
6. vratiti redne brojke na mjesto od 8. do 1.
7. vratiti pribor na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj

RJEČNIK: uočavanje razlike u izgovoru jedan-prvi, dva - drugi...

DOB DJETETA: 5 godina

4.3.6. Sunčeve zrake

PRIBOR: kutija s filc podlogom, kutijica sa zrakama složenim po veličini

CILJEVI:

Neposredni: uočavanje veličine, odnosno duljine

Posredni: fina motorika, pincetni hvat

TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na stol ili tepih
2. otvoriti kutijicu sa zrakama
3. uzeti prvu i najmanju zraku pincetnim hvatom
4. prisloniti zraku na filc podlogu s prikazom Sunca, počevši s lijeve strane
5. redom slagati zrake od najmanje do najveće
6. vratiti zrake u kutijicu obrnutim smjerom, slagati jednu na drugu
7. zatvoriti kutijicu, vratiti pribor na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: zraka dotiče točkicu na podlozi od filca

DOB DJETETA: 6 godina

PRILAGODBA ZA DAROVITU DJECU: izmiješati veličine zraka Sunca

4.3.7. Računanje u saću

PRIBOR: improvizirane saće od drvenih štapića, brojke od 1-10, zadatci zbrajanja

CILJEVI: neposredni: zbrajanje do 10

posredni: razvoj fine motorike, imenovanje brojki

TIJEK RADA:

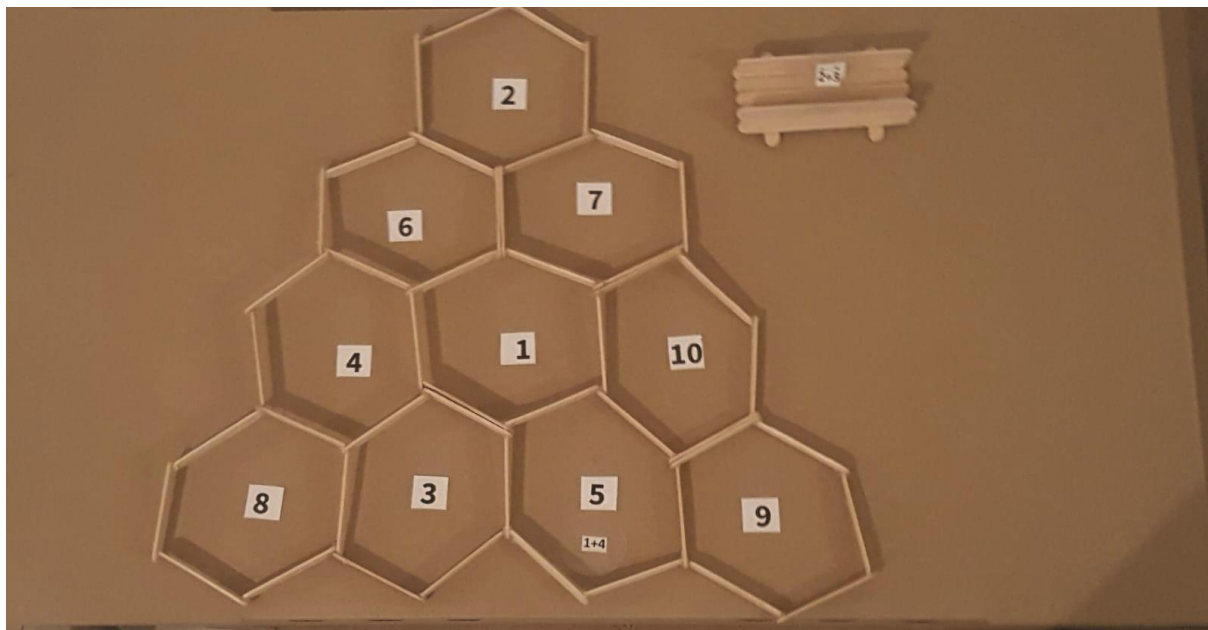
1. potaknuti dijete na aktivnost, imenovati vježbu
2. imenovati brojke koje se nalaze u saću
3. iz košarice uzeti jedan postavljeni zadatak, pročitati ga i riješiti (npr. $3+2$)
4. staviti postavljeni zadatak na brojku koja odgovara njegovom rješenju (5)
5. potaknuti dijete da nastavi samo
6. spremi pribor.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj

RJEČNIK: zbroji, zbroj, brojka

VJEŽBA: dijete može samo postavljati druge zadatke

DOB DJETETA: 4,5 god.

4.3.8. Složi po predlošku

PRIBOR: improvizirane saće, žuti pomponi, pinceta

CILJEVI: neposredni: slaganje pompona po predlošku

posredni: razvoj fine motorike, razvoj vizualne percepcije, logičko razmišljanje, priprema za matematiku

TIJEK RADA:

1. potaknuti dijete na aktivnost, imenovati vježbu
2. dominantnom rukom uzeti pincetu
3. umetati pompone u saće prenoseći ih pincetom
4. potaknuti dijete da nastavi vježbu
5. spremi pribor.

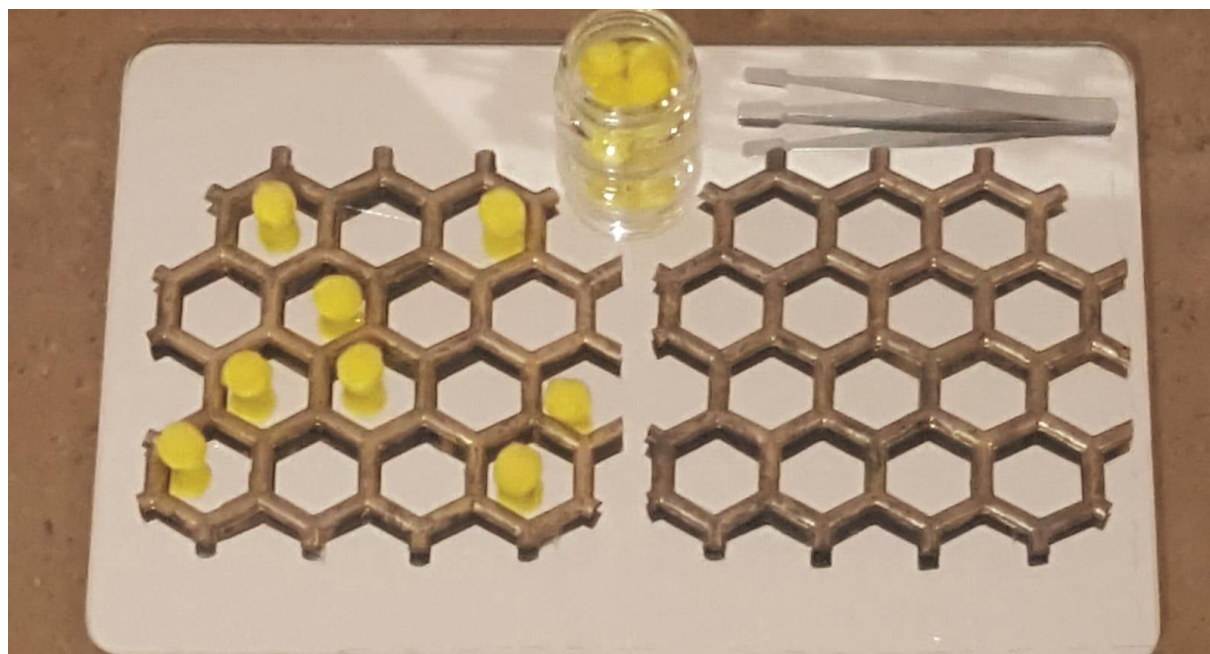
USMJERAVANJE POZORNOSTI: prenošenje pincetom

PROVJERA ISPRAVNOSTI: vizualna, odgojitelj

VJEŽBE: Postavljeni zadatci se izmjenjuju dodajući i oduzimajući pompone

RJEČNIK: gore, dolje, lijevo, desno

DOB DJETETA: 3 god.

4.4.1. Mir, ljubav, nada, vjera

PRIBOR: kartice sa kineskim simbolima za mir, ljubav, nada i vjera, kartice s riječima na hrvatskom jeziku

CILJEVI:

Neposredni: uvježbavanje prepoznavanja glasova u riječi

Posredni: poticanje čitanja

TIJEK RADA:

1. donijeti kartice na stol ili tepih
2. imenovati sličicu sa simbolom
3. pridružiti joj sličicu s riječi na hrvatskom jeziku
4. redom imenovati i pročitati sve sličice
5. pospremiti pribor na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj, riječ s druge strane simbola

DOB DJETETA: 5-6 godina

4.4.2. Izumitelj i izum

PRIBOR: plastificirana stranica podijeljena na četiri polja u kojima pišu imena hrvatskih izumitelja, kartice sa sličicom njihovog izuma.

CILJEVI:

Neposredni: uvježbavanje čitanja

Posredni: obogaćivanje djetetovog znanja

TIJEK RADA:

1. donijeti pribor, pozvati dijete na aktivnost
2. stranicu staviti u sredinu
3. uzeti karticu sa slikom izuma, imenovati ga
4. pročitati imena izumitelja sa stranice
5. pitati : „Tko je izumio (izgovoriti ime izuma)?“
6. karticu položiti na ime izumitelja
7. redom složiti kartice
8. napraviti vježbu u tri stupnja
9. vratiti pribor na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: riječ na poledini kartice sa slikom izuma

RJEČNIK: daktiloskopija, brzinomjer, penkala, transformator (Teslina ovojnica)

DOB DJETETA: 6 godina

4.4.3. Hrvatski izumi (početno slovo)

PRIBOR: kartice sa slikom izuma, kartice s početnim slovom

CILJEVI:

Neposredni: prepoznavanje početnog glasa u riječi

Posredni: upoznavanje hrvatskih izuma

TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na stol
2. potaknuti dijete da razvrsta sličice u okomiti niz
3. imenovati sličice
4. uzeti jednu karticu s početnim glasom
5. izgovoriti glas
6. karticu s glasom pridružiti kartici sa slikom
7. redom složiti ostale kartice
8. pospremiti pribor na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj

RJEČNIK: cepelin, dinamo, kravata, padobran, torpedo

DOB DJETETA: 5-6 godina

4.4.4. Hrvatski sportaši

PRIBOR: slike hrvatskih sportaša na dvije kartice, kartice s imenovanjem vrste sportaša, kartice s njihovim imenima i prezimenima

CILJEVI:

Neposredni: uvježbavanje čitanja

Posredni: obogaćivanje djetetovog znanja

TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na stol
2. uzeti prvu karticu s tri slike sportaša
3. reći: „Ovo je nogometaš“, pored slike pridružiti riječ
4. ponuditi djetetu imenovanje sportaša
5. pridružiti riječ
6. uzeti karticu s imenom i prezimenom, dodati pored sportaša
7. isto ponoviti s preostale dvije slike
8. napraviti vježbu u tri stupnja
9. ponuditi drugu karticu ako dijete pokaže interes
10. ponoviti kao s prvom karticom.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj

RJEČNIK: nogometaš, tenisač, rukometaš, skijašica, boksač, košarkaš, imena i prezimena sportaša

DOB DJETETA: 6 godina

4.4.5. Hrvatski gradovi

PRIBOR: kartice sa slikama i nazivom grada, slika grada i naziv odvojeni su nepravilnim rezom tako da čine puzzlu

CILJEVI:

Neposredni: uvježbavanje čitanja

Posredni: upoznavanje hrvatskih gradova

TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na stol ili tepih
2. izvaditi kartice sa slikama grada
3. složiti ih u okomiti niz s lijeve strane stola ili tepih
4. kartice s nazivima grada pomiješati s desne strane stola ili tepiha
5. uzeti karticu s nazivom i prisloniti uz prvu karticu sa slikom grada
6. tražiti po redu gdje se puzzla uklapa
7. redom tražiti i složiti nazive dok sve ne bude složeno
8. pribor vratiti na mjesto.

VJEŽBE: pročitati riječ (naziv grada)

PROVJERA ISPRAVNOSTI: poklapanje puzzle

RJEČNIK: imena gradova

DOB DJETETA: 5-6 godina

4.4.6. Vrste maslina

PRIBOR: kartice sa sličicama i nazivom vrste masline, sličica masline i naziv odvojeni su nepravilnim rezom

CILJEVI:

Neposredni: uvježbavanje čitanja

Posredni: upoznavanje vrsta maslina

TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na stol ili tepih
2. izvaditi kartice sa slikama maslina
3. složiti ih u okomiti niz s lijeve strane stola ili tepiha
4. kartice s nazivom vrste masline pomiješati s desne strane stola ili tepiha
5. uzeti karticu s nazivom i prisloniti uz prvu karticu sa slikom
6. tražiti po redu gdje se puzzla uklapa
7. redom tražiti jedan po jedan naziv dok sve ne bude složeno
8. pribor vratiti na mjesto.

VJEŽBE: pokušati pročitati riječ

PROVJERA ISPRAVNOSTI: poklapanje puzzle

RJEČNIK: vrste maslina: oblica, lastovka, istarska bjelica, pendolino, leccino

DOB DJETETA: 5-6 godina

4.4.7. Pronađi građevinu

PRIBOR: kartice s nazivima različitih građevina, slikovne kartice s navedenim poznatim europskim građevinama

CILJEVI: neposredni: prepoznavanje, imenovanje građevina

posredni: uvod u čitanje

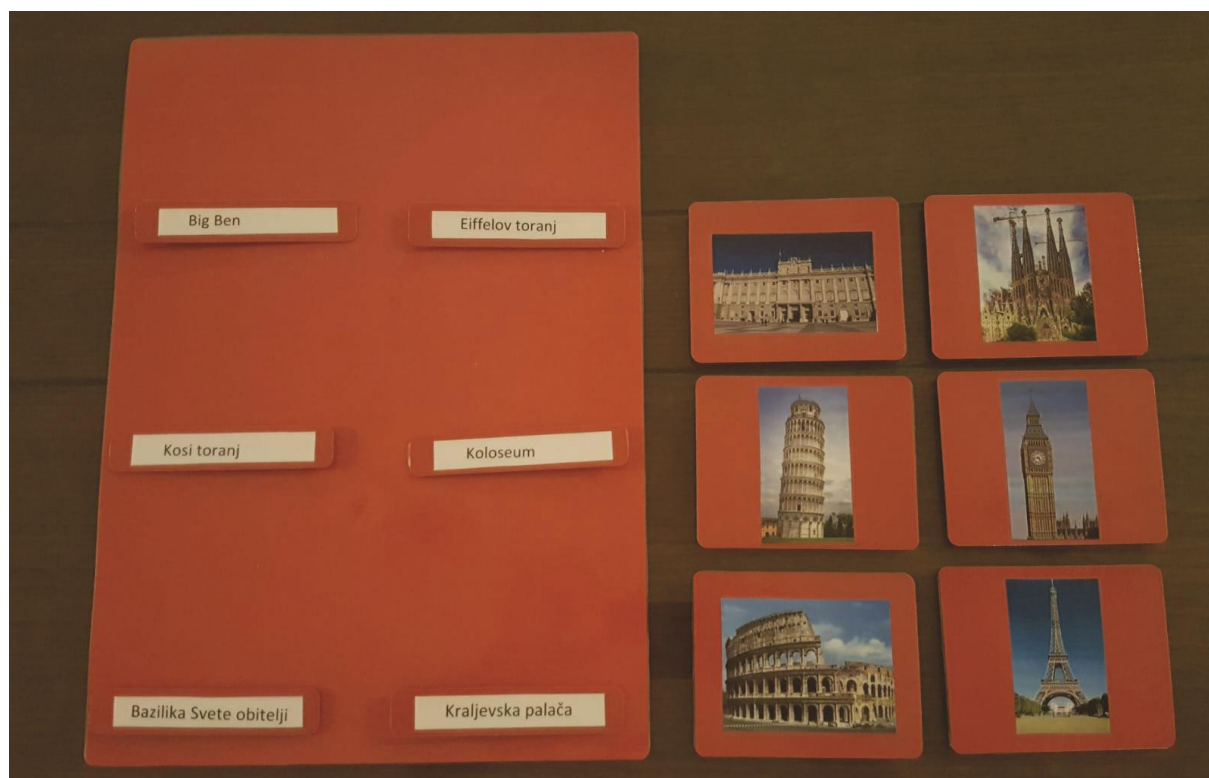
TIJEK RADA:

1. potaknuti dijete na aktivnost, imenovati vježbu
2. staviti stranicu s nazivima ispred sebe
3. pročitati naziv građevina na slici, pridružiti sliku nazivu
4. potaknuti dijete da nastavi vježbu
5. spremi pribor.

VJEŽBA: kartice s nazivima država u kojima se građevine nalaze, pridruživanje, imenovanje

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj

DOB DJETETA: 5 god.

4.4.8. Upoznaj Zadar

PRIBOR: kartice sa sličicama grada Zadra, kartice s odgovarajućim nazivima

CILJEVI: neposredni: imenovanje pojedinih dijelova grada Zadra, uvođenje djeteta u čitanje

posredni: obogaćivanje djetetovog rječnika

TIJEK RADA:

1. jednu po jednu sličicu vaditi iz košarice, imenovati i stavljati u vodoravni niz
2. jednu po jednu riječ vaditi iz košarice, pročitati naziv, te staviti karticu ispod odgovarajuće sličice
3. ponuditi djetetu da sudjeluje pri čitanju riječi
4. kada su sve kartice s riječima postavljene promiješati ih i ponuditi djetetu da ponovi postupak
5. pospremiti pribor na odgovarajuće mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: kontrolne točke

RJEČNIK: Poluotok, Kalelarga, Pet bunara, Narodni trg, Lavlja vrata

DOB DJETETA: 4 god.

4.5. Vježbe kozmičkog odgoja

4.5.1. Dan – noć / godina

PRIBOR: konstrukcija Sunca i Zemlje, Sunčev sustav na solarnu bateriju

CILJEVI:

Neposredni: usvajanje predodžbe o izmjeni dana i noći i pojmu godine

Posredni: približiti djeci okretanje Zemlje i izmjenu dan, noć, godina

TIJEK RADA:

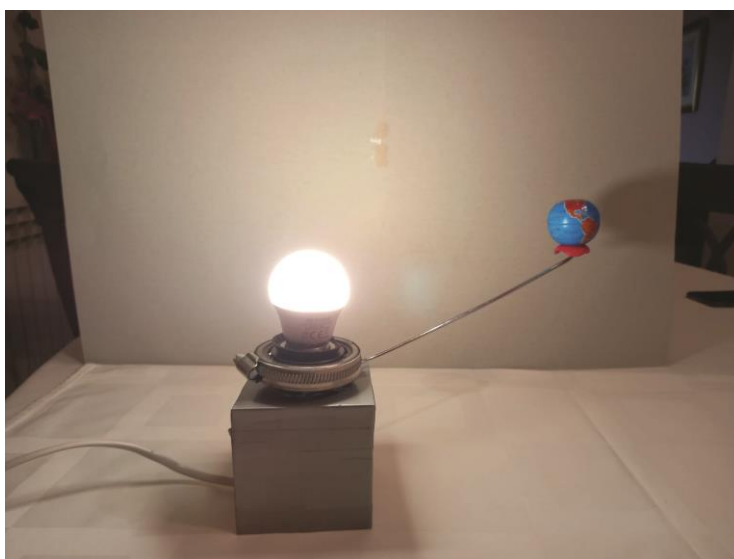
1. pozvati dijete na aktivnost
2. lijevom rukom uhvatiti stalak na kojem je Sunce (uključiti žarulju)
3. desnom rukom okretati Zemlju (mali globus) oko svoje osi
4. potaknuti dijete da uoči koji dio Zemlje je osvijetljen odnosno koji je u mraku
5. lagano okretati Zemlju oko svoje osi i oko Sunca (žarulje)
6. prolazi dan – noć, dan – noć
7. kad Zemlja napravi cijeli krug oko Sunca, prošla je jedna godina.

VJEŽBE: složiti Sunčev sustav sa solarnom baterijom

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj, slika makete

RJEČNIK: os, dan, noć, godina

DOB DJETETA: 5-6 godina

4.5.2. Hrvatski grb

PRIBOR: crno bijela podloga s iscrtanim poljima, 13 crvenih, 12 bijelih kvadratića, kruna (grb Središnje Hrvatske, Dubrovačke republike, Dalmacije, Istre i Slavonije)

CILJEVI:

Neposredni: upoznavanje s izgledom hrvatskog grba

Posredni: fina motorika, preciznost

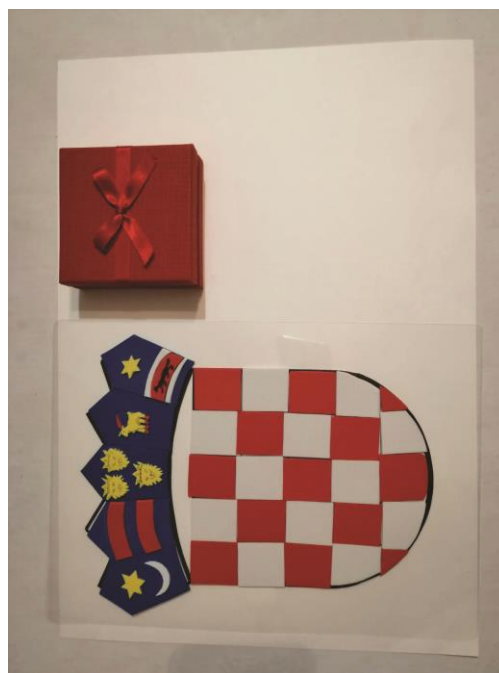
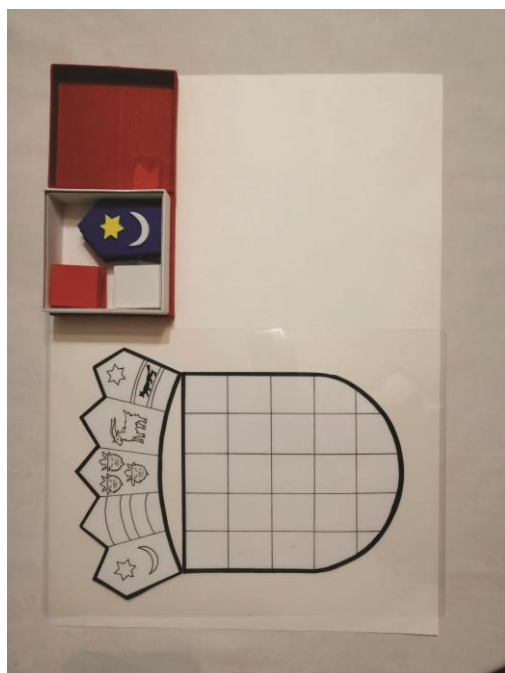
TIJEK RADA:

1. pozvati dijete na aktivnost
2. započeti slaganje crvenim kvadratom, pa bijelim kvadratom
3. pozvati dijete da nastavi
4. na kraju slagati krunu i imenovati grb Središnje Hrvatske, Dubrovačke republike, Dalmacije, Istre i Slavonije
5. napraviti vježbu u tri stupnja
6. obrnutim redoslijedom pospremiti krunu i kvadratiće
7. vratiti pribor na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj, broj kvadratića

RJEČNIK: hrvatski grb, imenovanje krune (grbova Središnje Hrvatske, Dubrovačke republike, Dalmacije, Istre i Slavonije).

DOB DJETETA: 6 godina

4.5.3. Planeti sunčevog sustava

PRIBOR: dva ista seta sličica planeta Sunčevog sustava, jedan set ima ispisan naziv, a od drugog seta, nazivi su odvojeni na posebnim karticama.

CILJEVI:

Neposredni: obogaćivanje dječjeg rječnika, razvoj globalnog čitanja

Posredni: razvoj vizualne percepcije

TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na tepih
2. sličice s ispisanim nazivima složiti u okomiti niz uz lijevi rub tepiha
3. uzeti drugi set sličica i složiti pored prvog niza (ponuditi djetetu da samo složi)
4. uzeti naziv, pročitati, usporediti s nazivom prve sličice u prvom nizu
5. naziv pridružiti ispod sličice bez naziva
6. redom slagati riječi do kraja
7. obrnutim redoslijedom složiti nazive i sličice na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj

RJEČNIK: usvajanje imena planeta

DOB DJETETA: 6 godina

4.5.4. Sunčev sustav

PRIBOR: crna podloga s iscrtanim orbitama, planeti

CILJEVI:

Neposredni: usvajanje predodžbe o Sunčevu sustavu, planete koje kruže oko Sunca

Posredni: priprema za daljnje učenje

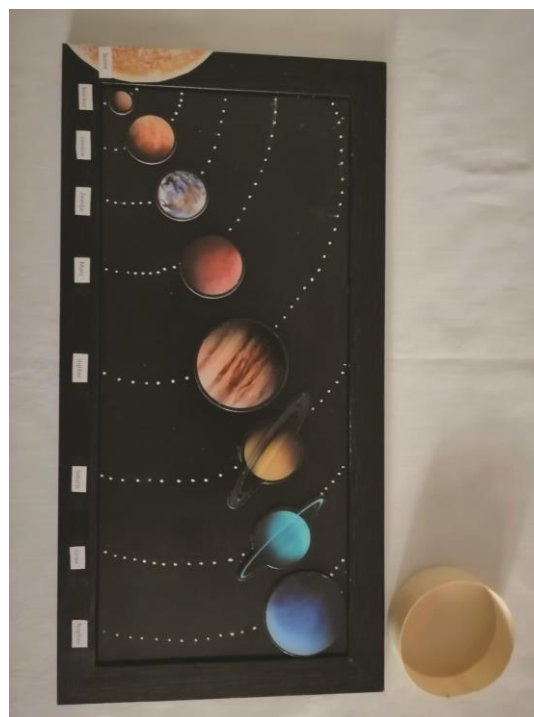
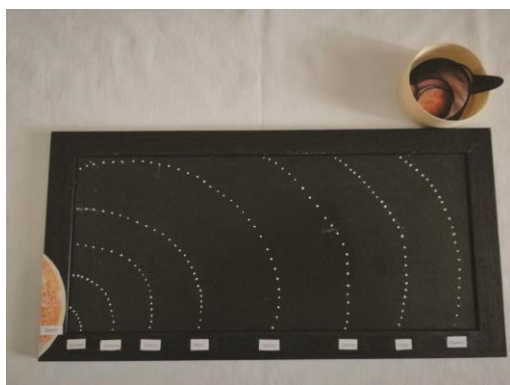
TIJEK RADA:

1. donijeti pribor na stol ili tepih
2. uzeti prvi planet, imenovati ga i položiti na prvu iscrtanu orbitu na ploči
3. redom složiti i imenovati planete
4. vratiti planete suprotnim smjerom
5. pospremiti pribor na mjesto.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: početno slovo na planetu, odgojitelj

RJEČNIK: Sunčev sustav, Sunce, Merkur, Venera, Zemlja, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun, orbita

DOB DJETETA: 6 godina

4.5.5. Europske države

PRIBOR: slijepa karata Europe, karta s označenim državama u boji zastave, zastave europskih država, kartice s nazivima država

CILJEVI: neposredni: imenovanje država i prepoznavanje državnih zastava

posredni: usredotočenost, vizualna percepcija

TIJEK RADA:

1. potaknuti dijete na aktivnost, imenovati vježbu
2. staviti slijepu kartu ispred sebe, a karticu sa zastavama na desno. Kontrolnu karticu staviti iznad slijepe karte
3. uzeti karticu sa zastavom i usporediti ju s kontrolnom kartom staviti na određeno mjesto na slijepoj karti
4. potaknuti dijete da nastavi aktivnost
5. uzeti karticu s nazivom države i staviti je na odgovarajuće mjesto na karti
6. spremiti pribor.

PROVJERA ISPRAVNOSTI: odgojitelj

VJEŽBE: povećati broj država koje dijete imenuje, stavlja zastave bez kontrolne karte

RJEČNIK: nazivi europskih država

DOB: 5 + god.

4.5.6. Kontinenti

PRIBOR: kontinenti od filca, 2 okrugla podloška

CILJEVI: neposredni: utvrđivanje znanja o zemljnim polutkama, raspored kontinenata

posredni: razvoj fine motorike, priprema za apstraktniji način predočavanja zemljine površine

TIJEK RADA:

1. donijeti pribor za stol
2. jedan okrugli podložak staviti na lijevu stranu (zapadna polutka)
3. drugi podložak staviti na desnu stranu (istočna polutka)
4. uzeti jedan kontinent sa zapadne polutke i imenovati ga
5. dodati i druge kontinente i imenovati ih
6. postupak ponoviti s istočnom polutkom
7. potaknuti dijete da nastavi vježbu
8. spremiti pribor.
- 9.

USMJERAVANJE POZORNOSTI: pravilan položaj kontinenata

PROVJERA ISPRAVNOSTI: slagalica karta svijeta, odgojitelj

RJEČNIK: nazivi kontinenata

DOB DJETETA: 5 godina

5. Rezultati i zaključak

Potaknuti interesom roditelja i svjesni vrijednosti i „modernosti“ pedagoške metode Marije Montessori, te zahvaljujući financijskoj potpori projekta Mreža ZaDar, odlučili smo pripremiti sve uvjete potrebne za provođenje Montessori programa u vrtićkoj mješovitoj odgojno-obrazovnoj skupini u DV „Radost“. Pedagogija Marije Montessori utemeljena je na znanstvenom promatranju spontanog učenja djece, a njeno temeljno načelo je emancipiranje djeteta kroz usmjeravanje njegove pozornosti na proces samostalnog donošenja odluka. Montessori metoda polazi od prirodne znatiželje djeteta i potencijala koje ono u sebi nosi. Temelji se na individualnom pristupu svakom djetetu te nije ograničena vremenom unutar kojeg dijete mora usvojiti određena znanja.

Montessori program provodi se u mješovitoj odgojno-obrazovnoj skupini djece kao desetosatni alternativni odgojno-obrazovni program prema metodi Marije Montessori. Program se provodi u PO „Višnjik II“, u kojemu postoji interes djece i roditelja, a vode ga educirane odgojiteljice. Odgojiteljice će provoditi odgojno-obrazovni program rada i stručno promišljati odgojno-obrazovni proces u svojoj skupini. Pravodobno će planirati, programirati i vrednovati odgojno-obrazovni rad u dogovorenim razdobljima; prikupljat će, izrađivati i održavati sredstva za rad s djecom i voditi brigu o estetskom i funkcionalnom uređenju prostora za različite aktivnosti. Pored provođenja odgojno – obrazovnog rada, odgojiteljice imaju zadatak stručno promišljati odgojno-obrazovni proces u svojoj skupini te pravodobno planirati, programirati i vrednovati odgojno-obrazovni rad u određenom vremenskom periodu. Program će se provoditi od 1. rujna do 30. lipnja. Radno vrijeme bit će usklađeno s organizacijom rada cijelog objekta i godišnjoj strukturi rada odgojitelja, a u pravilu je od 6:30 do 16:30 sati.

Prikupljanje, izrađivanje i održavanje sredstva za rad s djecom kao i briga o estetskom i funkcionalnom uređenju prostora za različite aktivnosti važni su zadaci odgojiteljica. „Uloga Montessori odgojitelja ne može se odigrati, ona mora biti proživljena i izvirati iz nutrine osobe. U odnosu na Montessori odgojitelja i djeteta vlada obostrana suradnja, to je odnos u kojem nema pobjednika i pobijeđenih nego samo ljudi koji žele živjeti u skladu.“ (Philipps, S., 2003)

Ovaj program svoje temelje pronalazi u *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* kao službenom dokumentu koji u svojoj suštini obrađuje sve kurikulne sastavnice koje se odražavaju na cjelokupnu organizaciju i provođenje programa. Usmjeren je prema promišljanju i osiguravanju osobne, emocionalne i tjelesne, obrazovne i socijalne dobrobiti za dijete te njegovom cjelovitom razvoju, odgoju i učenju djece i razvoju njihovih kompetencija.

Naš vrtić, DV „Radost“ Zadar, dobio je sredstva za različite edukacije iz EU fondova. Jedna od edukacija bila je i Montessori.

Među djelatnicima vrtića koji su se prijavili na edukaciju bile smo i mi.

Izabrane smo od strane naše stručne službe i ravnateljice. One su izabrale centar za edukaciju, DV „Srčeko“ Zagreb.

Edukacija je započela u rujnu 2019., a završila u srpnju 2020. kad smo položile završni pismeni uspit.

Na edukaciju smo se prijavile jer smo htjele naučiti nešto drugačije od standardnog predškolskog programa. Željele smo obogatiti našu praksu i u Montessori programu smo vidjele izazov.

Prve smo odgojiteljice koje imaju završen Montessori program u Zadru i županiji uopće. Nadamo se da će Montessori program u Zadarskoj županiji zaživiti i da će se educirati još odgojitelja.

Danijela Nakić i Lidija Perković

6. Literatura

Knjige

1. Lawrence, Lyvine (2005.): *Montessori čitanje i pisanje, kako pomoći djetetu da nauči čitati i pisati; Priručnik za roditelje i odgojitelje za djecu od 3 do 7 godina*. Zagreb; Henacom.
2. Montessori, M. (2013.): *Upijajući um*. Beograd; Dncentar i MIBA books.
3. Montessori, M. (2001.): *Otkriće djeteta*. Beograd; Čigoja štampa
4. Montessori, M. (2003.): *Tajna djetinjstva*. Zagreb; Akademija za razvojnu rehabilitaciju.
5. Phillips, S. (2003.): *Montessori priprema za život – odgoj neovisnosti i odgovornosti*. Zagreb; Naklada Slap
6. Schafer, K. (2006.): *Poticanje djece prema odgojnoj metodi M. Montessori – Priručnik za odgojitelje i roditelje*. Zagreb; Golden marketing, Tehnička knjiga
7. Schafer, C. (2015.): *Poticanje djece prema odgojnoj metodi Marije Montessori*. Zagreb; Golden marketing – Tehnička knjiga

Dokumenti

1. *Kurikul dječjeg vrtića „Radost“ Zadar za pedagošku godinu 2020./2021.*
2. *Program odgojno obrazovnog rada prema koncepciji Marije Montessori u DV Radost Zadar*
3. *Godišnji Plan i program rada dječjeg vrtića „Radost“ Zadar za pedagošku 2020./2021. Godinu*